

Vred lokalpolitiker:

De sidder et helt andet sted

Miljøcenter Århus har med EUs vandrammedirektiv i hånden fuldstændig forbigået søer, som Silkeborg Kommune har udpeget til at være oplagte fosforprojekter i vandplanen

/ Af Irene Brandt

"Jeg synes, det er tåbeligt, at Miljøcenter Århus slet ikke har medtaget Bryrup Langsø som indsatsområde for fosforreduktion i udkastet til vandplanen. Silkeborg Kommune har peget på søen, som et oplagt projekt; men kommunens anbefalinger er ikke blevet hørt. Det er hul i hovedet!" Leif Bæk er dels borger i Bryrup, som ligger på søens nordlige bred, dels medlem af Silkeborg Kommunes byråd. I mere end 30 år har Leif Bæk sammen med byens borgere forsøgt at få stoppet algeforureningen af søen. I kommuneplanen er Bryrup Langsø udlagt til badesø; men hver eneste sommer, når temperaturen i søen stiger, sætter kraftig algevækst en stopper for al badning i søen.

"Bryrup Langsø er én af de søer, der ligger yderst i vandoplandet til Randers Fjord og dermed også et oplagt sted at starte med at stoppe fosforforureningen. Derfor forstår jeg slet ikke, at Miljøcenter Århus har forbigået søen, da de udpegede søer, hvor der skal ske en indsats for at begrænse fosforudledningen til søen," fortsætter Leif Bæk og tilføjer:

"Hvert eneste år kan vi følge algeopblomstringen i søen, og jeg

ved, der er mange, der vil blive forundrede, hvis Miljøcenter Århus ikke følger indstillingen fra Silkeborg Kommune og ændrer søens status. Andre vil blive meget skuffede. De mennesker, der træffer disse beslutninger, sidder et helt andet sted og er fuldstændig ligeglade med, at søen gror til i alger hvert år."

Vandrammedirektivet bestemmer

"Vi tager dialogen med Silkeborg Kommune meget seriøs, og Miljøcentrene er i øjeblikket i gang med at gennemgå de 800 høringssvar, vi fik efter forhøringen på vandplanen," siger biolog Peter Kaarup fra Miljøcenter Århus. Han har ansvaret for vandplanen for vandoplandet til Randers Fjord.

Peter Kaarup vil dog ikke love, at Miljøcenter Århus har ændret syn på sagen, når vandplanen på et tidspunkt sendes i offentlig høring.

"Vi tager udgangspunkt i EUs vandrammedirektiv. Derfor har vi primært peget på de søer, hvor grænseværdierne for klorofyl og fosfor ikke lever op til målene i vandrammedirektivet. Hvorvidt søen er en rekreativ badesø, tager direktivet ikke hensyn til."

Manglende sammenhæng

Silkeborg Kommune er helt uforstående overfor, at Miljøcenter Århus ikke vil tage hensyn til, at Bryrup Langsø i kommuneplanen er udpeget til badesø.

"Allerede i idéfasen - før den tekniske forhøring til vandplanerne - meddelte Byrådet Miljøcenter Århus, at vi ønsker overensstemmelse mellem kommuneplanen

og er fuldstændig ligeglade

Leif Bæk har som borger og lokalpolitiker i Bryrup i mere end 30 år arbejdet for rent vand i Bryrup Langsø. Det er resulteret i store papirbunker og en god del ærgrelse, for trods kommunens opbakning er der ikke lydhørhed i Miljøcenter Århus over for kritikken af søen dårlige vandkvalitet.

254 kg fosfor pr. år

Allerede i Regionplanen blev Bryrup Langsø udpeget til indsatsområde, hvilket forpligter Silkeborg Kommune til sammen med Horsens Kommune at sikre en forsvarlig spildevandsløsning på alle ejendomme i det åbne land omkring Bryrup Langsø og vandløb, der ender i søen. Senest med udgangen af 2012 skal der som minimum været givet påbud til alle ejendomme i det åbne land. Påbuddene skal sikre, at der ikke udledes fosfor fra ejendommene til vandmiljøet. I vandplanen anslår Miljøcenter Århus, at dette initiativ vil med-

føre en reduktion af fosforudledningen til Bryrup Langsø på 254 kg om året.

Langt fra optimal referencetilstand

Flere forhold tyder på, at de måltal, Miljøcenter Århus tager udgangspunkt i, ikke altid giver et retvisende billede af, hvad der skal til for at forbedre søernes tilstand. Enhver kan ved selvsyn se, at Bryrup Langsø er kraftig forurenet af fosfor. Miljøcentrets eget udkast til vandplanen for vandoplandet til Randers Fjord peger i samme retning: Bryrup Langsø opnår karakteren 0,3 i

EQR-tabellen, hvor 1 er tallet for en sø, der er så tæt på sin naturlige tilstand, som det er muligt. Jo lavere score – des dårligere tilstand er søen i.

Intern belastning

Miljøcenter Århus begrundet blandt andet den manglende indsats over for Bryrup Langsø fosforforurening med, at søens interne tilstand i forvejen er dårlig. Det betyder, at centret vurderer, at der gennem tiderne er blevet tilført store mængder fosfor til søen. Fosforen ligger på søens bund og typisk om sommeren, når iltforholdene i søen bliver

dårlige, bliver den frigiort. En sørestaurering vil kunne løse dette problem en tid; men erfaringer viser, at resultatet ikke holder ret længe. Peter Kaarup forventer derimod, at tiden vil løse problemet, fordi der hele tiden sker en afledning af fosfor fra søen til nedstrøms vandløb og søer.

Spørgsmålet er: Forsvinder fosfor ad naturlig vej fra Bryrup Langsø, eller tilføres søen fortsat så meget fosfor fra landbruget og andre kilder, at en bedring er udsat på ubestemt tid?

og vandplanen - så disse understøtter hinanden; men af kommunens 17 badesøer er blot Hinge Sø udpeget til indsatsområde, og vandplanforslagets krav til målopfyldelse lever langt fra op til kommuneplanens mål for godt badevand i mange af søerne," siger biolog Poul Hald Møller fra Teknik- og Miljøafdelingen i Silkeborg Kommune.

Han konstaterer, at der er stor forskel på, den vandkvalitet, hvis elendighed man rent faktisk kan se med det blotte øje hver eneste sommer i Bryrup Langsø, og den vandkvalitet, som Miljøcenter Århus på baggrund af vandrammedirektivets måltal, påstår søen har.

"Oplandet til Bryrup Langsø er et oplagt sted til etablering af ådalprojekter eller andre indsatser for at fjerne fosfor. Dels er der landbrug omkring Nimdrup Bæk, der er søens væsentligste tilløb, og dels ligger søen som en af de første i en række af søer med afløb til Gudenå-systemet. Vi kan se, at fosforbelastningen af søen er markant. Bryrup Langsø blev derfor også i Århus Amts basisanalyse angivet til at være en sø, med behov for fosforreduktion fra eksterne kilder; men de måltal Mil-

jøcenter Århus arbejder ud fra, er forskellige fra de måltal, det tidligere Århus Amt tog afsæt i. Søen har efter vores mening fællestræk med den dybe sø, som stiller større krav til vandkvaliteten, men Miljøcenter Århus opererer med Bryrup Langsø, der på sit dybeste sted er ni meter dyb, som en lavvandet sø, der kan tåle mere fosfor og flere alger" siger Poul Hald Møller.

Peter Kaarup, Miljøcenter Århus:

"Århus Amt arbejdede ud fra lokalt politisk vedtagne grænseværdier. I dag arbejder vi i Miljøcenter Århus ud fra grænseværdierne i EUs vandrammedirektiv."

Det betyder, at en given sø, først anses for at være forurenet med for eksempel fosfor, når klorofyl- og fosforindholdet i søen overskrider en bestemt enhed målt i mikrogram.

"Det er et problem. Målingerne i Bryrup Langsø, indikerer ikke, at der er problemer i søen; men vi kan jo se, at der er problemer med søen. Man bør også sammenholde målingerne af klorofyl- og fosforindholdet i søvandet med søens biologi. Trives søens plante- og dyreliv? Og hvordan er sigtbarheden i søen om sommeren, hvor

folk gerne vil bade?" siger Poul Hald Møller.

Spildt indsats

Kommunalbestyrelsen, Teknik- og Miljøafdelingen og borgerne i Silkeborg Kommune ønsker, at vandmiljøindsatsen for søerne i kommunen sker i overensstemmelse med kommuneplanen, nemlig dér, hvor søerne har en rekreativ betydning for kommunens borgere. Dette ønske har Miljøcenter Århus - som nævnt ovenfor - ikke taget udgangspunkt i. I stedet har Miljøcenter Århus peget på en række andre søer, hvor de anbefaler at der for eksempel etableres ådale for at bremse fosfortilstrømningen til søen.

"Flere af disse søer ligger imidlertid i skovområder, hvor det er urealistisk at gennemføre tiltag over for begrænsninger i fosforudledningen fra landbruget; men det er disse tiltag, Miljøcenter Århus anbefaler," siger Poul Hald Møller og fortsætter:

I forhold til begrænsningerne i kvælstofudledningen er der mindst én væsentlig forskel på begrænsningerne i forhold til fosforudledningen. Begrænsningerne i kvælstofudledningen sker først

og fremmest af hensyn til Randers Fjord og Kattegat. I princippet er det derfor også lige meget, hvor i fjordens vandopland indsatsen sker. Fosforbegrænsningen er derimod målrettet til specifikke søer, som Miljøcenterne har udpeget til at være forurenede. Vi er derfor som kommune bundet til at gennemføre indsatsen dér, hvor vandplanen, når den er endelig vedtaget, har bestemt, den skal ske. Hvis vi derudover fastholder, at andre søer har mere glæde af indsatsen, så skal vi selv finansiere denne. Det er frustrerende, hvis vi samtidig er forpligtet til at iværksætte en indsats i søer, hvor indsatsen vil være spild af tid og penge, fordi den anviste indsats ikke er realistisk i forhold til søen."

Peter Kaarup fra Miljøcenter Århus oplyser, at centret endnu ikke er så langt fremme i arbejdet med høringssvarene fra forhøringen, at han har overblik over, om der søer i Silkeborg Kommune, hvor den anbefalede indsats ikke er realistisk.

"Men hvis vi har anbefalet en indsats, der er urealistisk, så vil vi selvfølgelig arbejde for at finde alternative veje til fjernelse af fosfor i de pågældende søer," siger Peter Kaarup.